

KYNISK AT SIGE, AT GOD ÆLDREPLEJE KUN HANDLER OM RESSOURCER

Kommunerne bør gøre op med topstyringen af plejehjemmene og lade dem arbejde ud fra nogle værdier, mener plejehjemslederen May Bjerre Eiby, der i en ny bog slår til lyd for et opgør med medicin, rollatorer og falske vægmalerier.

tekst **MADS BRANDSEN**

Tværgående indsatser. Selvtræningsprocedure. Borgernær service. Den aktiverende, rehabiliterende og kompenserende indsats. De fem funktionsniveauer. Spisesituationer. Listen over instrukser, standarder og buzzwords på det kommunale ældreområde er alenlang, og den vil May Bjerre Eiby gerne gøre op med.

MAY BJERRE EIBY

Født 16. marts 1983 i Tisvildeleje. Uddannet sygeplejerske i 2004 og kandidat i sygepleje fra Aarhus Universitet i 2009. Siden 2016 ejer og leder af demensplejehjemmet Dagmarsminde i Gribskov Kommune. Forfatter til "Når omsorg er den bedste medicin" og aktuell med sin anden bog, "Omsorgsmanifestet". Mor til tre sønner. Bor på Frederiksberg.

Hun driver det private demensplejehjem Dagmarsminde i Nordsjælland og er bogaktuel med "Omsorgsmanifestet", der slet og ret er en manual i, hvordan man driver et godt plejehjem. Fra indflytning til død over alle facetter derimellem. Bagtæppet er K. E. Løgstrups filosofiske tanker om den etiske fordring – at vi aldrig har med hinanden at gøre uden at holde noget af hinandens liv i vores hænder.

– Løgstrup indgår på mange uddannelser, men vi glemmer nok at omsætte det i praksis. Det prøver jeg. Vi gør, som vi gør på Dagmarsminde, fordi vi ser mennesket på den måde. Jeg siger ikke, at jeg driver verdens bedste plejehjem, men jeg prøver at vise, at man kan gøre meget inden for de rammer og de ressourcer, vi nu engang har, siger May Bjerre Eiby. Ifølge hende er det allermest kyniske, hvis man blindt fokuserer på

ressourcerne – og nærmere bestemt på, at der er for få af dem.

– Hvis man hele tiden fokuserer på ting fra produktionsverdenen, så får man en forvrængning af, hvad man bør fokusere på, som kan få os længere frem, siger hun.

Men penge er vel ikke helt ligegyldige?

– Nej, slet ikke. Det siger jeg heller ikke. Jeg prøver bare at stille skarpt på noget andet et øjeblik og finde ud af, hvordan vi kan begå os med de ressourcer, vi har – og måske også fordele dem på en anden måde. Det kan også åbne op for at sige, hvor vi præcis har brug for flere ressourcer, siger hun.

I debatten om den kommunale ældrepleje fylder ressourcespørgsmålet meget. For meget, mener May Bjerre Eiby.

– Man skal selvfølgelig sørge for at overholde sundhedsloven og service-loven, men man skal lade plejehjemmene selv arbejde med værdier. Så

FOTO: IDA MARIE ODGAARD / RITZAU SCANPIX

må de bevise deres værd. Det virker lidt, som om systemet lukker sig lidt om sig selv, hvor meget besluttes på rådhuset.

Det giver en ledelse, der ikke er særlig synlig, men som sidder og putter sig på kontorerne.

– Kommunerne styrer plejehjemmene for meget fra oven. Det er en meget befalende struktur med nogle fastsatte standarder, man styrer efter. Det giver nogle meget lydige ledere, der prøver at leve op til standarderne. Det gør, at de er nødt til at forsvinde

“ Kommunerne styrer plejehjemmene for meget fra oven. Det er en meget befalende struktur med nogle fastsatte standarder, man styrer efter. Det giver nogle meget lydige ledere.

May Bjerre Eiby, plejehjemsleder og forfatter

fra kerneopgaven. I virkeligheden skulle man prøve at få det mere ned på det enkelte plejehjems beslutningsplan. Man kan jo sagtens have et plejehjem med ledere, der får lov til at administrere plejehjemmene mere frit. Det giver lederne lyst til at være mere på gulvet, siger hun.

Næsten alle får hjælpemidler

I bogen tager hun et opgør med mange elementer på et plejehjem, der efterhånden opfattes som selvfølgeligheder. Det gælder for eksempel hjælpemidler, medicin og indretningen.

Vi begynder med hjælpemidlerne. De fylder mange steder godt i dagligstuen på plejehjemmene – ifølge May Bjerre Eiby, fordi man giver næsten alle beboere enten en rollator eller en kørestol.

Kan det virkelig passe, at kommunerne uddeler hjælpemidler til næsten alle?

– Ja, det gør man. Mange pårørende skriver til mig, at deres far eller mor fik en kørestol efter to dage på plejehjemmet. Det er også det, pårørende fortæller, når jeg holder foredrag, siger May Bjerre Eiby og fortsætter:

– Man taler meget om, at plejehjemsbeboere er syge, når de kommer ind. Det er korrekt, der er mange, der er syge. Men der er godt nok også mange, der bliver syge af at komme på plejehjem. Her aktiverer hjælpemidlerne en tankegang hos beboerne, som er forkert. Nogle beboere dør med svimmelhed som en bivirkning af noget medicin, de tager. Når de kommer af med medicinen, kan de godt gå. Det handler om at have et helhedssyn. Min pointe er, at man kan fjerne næsten alle hjælpemidlerne, hvis man ser grundigt på beboerens behov, siger hun.

På Dagmarsminde er der ingen rollatorer, mens en enkelt beboer i sin sidste fase af livet har en kørestol, da han ikke kan bruge sine ben.

Hvad er problemet egentlig med, at der står en masse rollatorer og kørestole i dagligstuen?

– Det er med til at give et billede af, at her er mange syge. Det er ikke det, beboerne har brug for. De har brug for en stemning, der er så normal

som overhovedet muligt. Derfor har vi heller ikke klistret en bøgeskov op på væggen. Det kan godt se flot ud, men det ville man jo aldrig gøre derhjemme. Det minder om et hospital eller en børnehave.

Intet falsk busstoppested

Der er også kommunale eksempler på, at en dør er blevet camoufleret som et landskab, eller at der er malet et busstoppested på væggen og sat en bænk op. Bussen kommer naturligvis aldrig. Og den tankegang er helt gal, mener May Bjerre Eiby.

– Man er ude på at snyde beboerne i stedet for at tænke i aktiviteter, der gør, at de slet ikke har lyst til at gå nogen steder. Vi skal sørge for at fylde deres liv med aktiviteter, der giver mening. Jeg kan godt forstå, at demente på nogle plejehjem vil hjem. Det er, fordi de keder sig. De bliver

rastløse. I forvejen er de rastløse i deres sygdom.

Medicin finder man heller ikke meget af på Døgmarminde. Væk er al beroligende medicin – dog undtaget beboere, der er tæt på at dø – men også sovepiller, antidepressiva og psykofarmaka er væk.

– Vi smider selvfølgelig ikke bare det hele i toilettet. Forleden havde vi en kvinde, der blev udtrappet af den prednisolon (binyrebarkhormonpræparat, red.), som hun havde fået gennem mange år for en leversygdom. Hun faldt hele tiden, og hendes hud gik meget let i stykker. Vi endte med at give hende en meget mindre dosis, for det var det, der virkede bedst for hende. Det handler om at tage stilling til den enkelte beboers behov og lave en helhedsvurdering af bivirkningerne, siger May Bjerre Eiby og tilføjer:

– Lægerne har det med at udskrive en hel pakke til demente. De har et lidt oldnordisk syn på medicinering af ældre. Det er lægerne, der skal gå forrest, og det kunne jeg godt savne, at de gør.

FOA taler til frygten

Det samme ønske har hun sådan set til fagbevægelsen. Forleden skrev hun i en kronik i Berlingske, at det ”endelig er gået op for FOA, hvad kerneopgaven er”. FOA begår ifølge May Bjerre Eiby den fejl, at de taler meget om ældreplejen som et farligt sted at være ansat.

– Jo mere fokus medarbejderne får på sig selv, og hvor farligt deres job er, desto mere frygtsomt bliver det, og desto mere distance kommer der mellem medarbejdere og beboere. FOA kører kampagner med medarbejdere, der har fået stress, ondt i ryggen og så videre. Det hjernevasker medarbejderne til ikke at brænde for opgaven. Og jeg kan bare se på vores medarbejdere, at de ikke går og frygter alt muligt, men at de derimod får en optur af at være sammen med beboerne. Jeg savner, at FOA taler faget mere op.

I den verserende debat i kølvandet på flere tilfælde af omsorgssvigt på plejehjem i Aarhus og Randers køber May Bjerre Eiby ikke præmissen om, at svigtene er opstået som følge af en forrået kultur.

– Det er nogle så massive overgreb og omsorgssvigt, at de kun kan begås, hvis du ikke passer ind i faget. Det er jo almenmenneskeligt forkert det, de gør. Derfor passer de ikke til at arbejde med mennesker. Man kan blive forrået til at bide af hinanden og blive stresset. Men ikke til så store omsorgssvigt og overgreb, siger May Bjerre Eiby.

Hvad kigger du efter, når du ansætter medarbejdere?

– Medarbejderne skal selvfølgelig have den rette uddannelse til stillingen, men vi har også ufaglærte ansat. Lige nu en. Jeg går også op i, om de har de rette værdier. Det er afgørende, at mine medarbejdere forstår, hvad det vil sige at være syg og at være afhængig af andre. ■ mabr@kl.dk

FOA: MAY BJERRE EIBY TAGER FEJL

Hos fagforbundet FOA giver sektorformand Torben Klitmøller Hollmann ikke meget for den kritik, May Bjerre Eiby fremsætter mod FOA.

– Jeg kan ikke genkende, at vi skaber frygt. Tværtimod prøver vi at komme med nogle løsninger og har for nylig lanceret seks punkter, som skal sætte medarbejderne fri, siger han.

Så det er ikke korrekt, at FOA ofte kommer med kritik af jeres medlemmers arbejdsvilkår?

– Selvfølgelig peger vi på, når der er noget galt. Problemerne forsvinder jo ikke ved, at vi lader være med at tale om dem.

Har May Bjerre Eiby ikke en pointe i, at

meget af arbejdet med ældre handler om værdier?

– Jo, værdier er vigtige. Det kan vi ikke være uenige i. Men værdier kan skride hos alle mennesker. Medarbejdere bliver trætte, når de bliver presset ud i nogle opgaver, de ikke kan overskue. Hvor mange af os har ikke råbt ad vores børn? Det er jo også, fordi værdierne skrider. Det kommer til at ske for alle mennesker sommetider.

Så når der sker svigt i ældreplejen, handler det om forråelse?

– Ja, det gør det. Det skal ikke forstås som, at jeg tager nogen i forsvar som begår overgreb, for det er ikke i orden.

■ mabr